

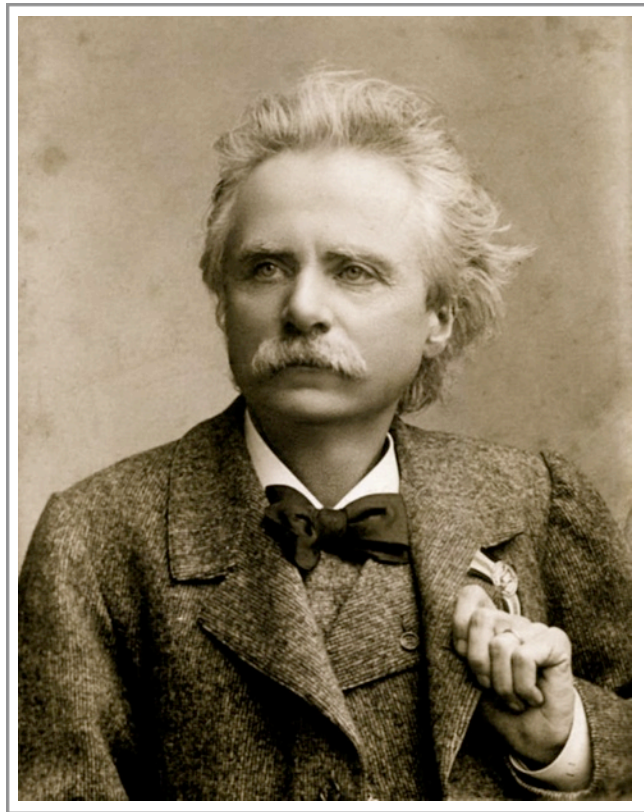
Edward Grieg

“Sonoritats Bàtiques” (II)

Fundació Studium Aureum

Temporada 2015-16, concert núm. 4

Erardfrieg.

Edward Grieg

Dues melodies nòrdiques op. 63

1. I folketonestil (En estil popular)
2. Kulok og Stabbelåten (Cridada al ramat / dansa camperola)

Dues melodies elegíiques op. 34

1. Hjertesår (El cor ferit)
2. Våren (Primavera)

Dansa d'Anitra op. 46 núm. 3

Tempo di Mazurca

Peça lírica op. 68 núm. 5

Bådnlåt

Dues melodies op. 53

1. Norsk (Noruega)
2. Det förste möde (El primer encontrte)

Suite al temps de Holberg op. 40

1. Praeludium
2. Sarabande
3. Gavotte-Musette
4. Air
5. Rigaudon

Studium Aureum

Concertino:	Ramon Andreu *
Violins I :	Alfredo Ardanaz Lucia Barrero Paula Marqués Sebastià Pou Lea Wolf
Violins II :	Ricardo Duato * Laura Álvarez Esther Diaz Enrique Pastor Xavier Pericàs Marta Saura
Violes:	M José Gómez de la Vega * Lluís Oliver Lourdes Pons Beatriz Torres
Violoncels:	Dmitry Struchkov * Joana Gual Esther Jiménez Gabriel Fiol
Contrabaix:	Philip Richard Dawson solistes *
Director:	Carles Ponseti Verdaguer

Xerrada introductòria al concert:

Mercè Pons; compositora

“La música per a cordes de Grieg”

Carles Ponseti Verdaguer

El mar Bàltic connecta amb el mar de Noruega en la seva sortida a L'oceà Atlàntic. La vasta zona al nord té la denominació de Escandinàvia (Finlàndia, Suècia, Noruega, Lapònia, Dinamarca) amb unes peculiaritats marcades entre d'altres per la seva llum, les seves estacions, el seu clima i una història i llengües molt en comú. Musicalment parlant, aquesta cultura ha ocupat un modest espai en la història de la música occidental fins a finals del segle XIX. Això però, no vol dir que no tengui un important patrimoni musical autòcton, la seva música popular, les seves llengües i tradicions són força importants. Sabem que actualment estan desapareixent llengües que ja no es parlen i que aquests països estan fent un esforç per promocionar i conservar els seus valors i els seus artistes.

Serà amb el denominat "Nacionalisme", a la fi del romanticisme, quan els seus compositors trobin el seu propi estil i llenguatge. Fins aquell moment, la influència i preponderància germànica havien estat el model creatiu que dominava el panorama artístic, especialment al romanticisme.

Edward Grieg nascut a Bergen (Noruega) fou un nin prodigi en la música, amb quinze anys va anar a estudiar a Leipzig que era un destí quasi obligat, Schumann i Mendelssohn entre d'altres havien deixat allà la seva empremta (no oblidem a J S Bach), el conservatori i la vida musical proporcionaven, al seu torn, una font d'aprenentatge força interessant. Així Grieg va assimilar de manera brillant la seva etapa d'estudiant. Després es va traslladar a Copenhaguen i va establir una relació amb Hans Christian Andersen i Rikard Nordraak. Fou gràcies a l'influència d'Rikard que Grieg va centrar el seu interès en les arrels del folklore escandinau, que seria la inspiració de la seva música. El lirisme més refinat i les harmonies més exquisides entraren al servei d'una ploma que bevia de les arrels del seu país. Melodies i ritmes sorgits dels fiords noruecs, sonoritats que magistralment Grieg va saber captar i transferir a les seves composicions. La veu, el piano i els instruments de corda foren els mitjans més utilitzats. Grieg va trobar en la petita forma la seva expressió més pura. Curiosament

les seves obres més conegudes són de les poques obres de gran format del seu extens catàleg: el concert per a piano i Peer Gynt.

El 1884 es va celebrar el bicentenari del naixement d'escriptor escandinau Ludvig Holberg Baron (1684-1754). Holberg fou la figura cabdal en la cultura escandinava i va ser conegut com el "Molière del nord". Grieg va contribuir (per encàrrec) a la celebració amb la composició d'una cantata de la qual no quedà satisfet i la va descartar. Llavors va compondre una suite per a piano amb danses del temps de Holberg, és a dir amb la forma barroca (Holberg va ser contemporani de Bach i Handel) i amb l'esperit romàntic de la seva època. L'obra, de gran èxit, va ser el mateix any transcrita per a orquestra de cordes.

Basada en l'obra del dramaturg i poeta noruec Henrik Ibsen (1828-1906), considerat com el més important escriptor noruec, Peer Gynt, és tal vegada l'obra més coneguda de Grieg, escrita per a soprano, cor i orquestra, aquesta música incidental narra les peripècies d'un personatge prou estrident a la manera d'un "Don Juan" seductor, aventurer, intrigant i fantasiós. L'obra consta de 23 moviments i fou estrenada el 1876. Més tard Grieg va fer una versió purament orquestral i va publicar dues suites que s'han fet molt famoses i formen part del gran repertori de les orquestres. La "Dansa d'Anitra" és la tercera part de la primera suite. Com a música incidental es centra en el ball que realitza Anitra (filla d'un comerciant africà) ple de sensualitat i refinament eròtic. El tractament de les cordes amb sordina i pizzicato crea una atmosfera plena de sensacions i quasi visualitza les passes de la ballarina.

D'una copiosa producció pianística Grieg va escogir i traduir al llenguatge de les cordes algunes de les seves obres més apreciades i reconegudes. La "nova" dimensió sonora que proporcionen les cordes a la seva música és molt característica i la podem reconèixer fàcilment. Les melodies op. 34, op. 53 i op. 68 són un exemple d'obres escrites per a piano i després transcrites per a orquestra pel propi compositor.

Edward Grieg amb la seva esposa Nina Hagerup tocant el piano a quatre mans

Les dues melodies elegíiques op. 34 daten del 1881 i són transcripcions de les cançons op. 33 números 3 i 2 amb textos d'A. O. Vinje, la primera titulada Hjertesår (El cor ferit) i la segona Våren (Primavera). D'arravatades podem qualificar aquestes melodies, com a música descriptiva que són, els seus títols evocuen les atmosferes per les quals transcorrerà el discurs sonor.

Les dues melodies op. 53 daten del 1891, la primera Norsk (Noruega) és la transcripció de la cançó Fyremål (La meta) op. 33 núm 2 amb lletra d'A. O. Vinje, i la segona Det forste mode (El primer encontre) op. 21 núm. 1 amb un poema de Björnsterne Björnson. La primera ens suggereix un ball a la manera nòrdica i la segona una candida reflexió sonora de les primeres sensacions amoroses.

Les "Peces Líriques" op. 68 són una col·lecció de peces escrites per a piano el 1898, la número 5 titulada

Bådnlåt (Cançó de bressol) va ser orquestrada el mateix any. Com el nom indica és una tendra exposició d'una melodia que va passant per diferents tessitures i colors fins a trobar un clima de recolliment.

Les dues melodies nòrdiques op. 63 "I folktonestil" (En estil popular) i Kulok og Stabbelåten (Cridada al ramat / dansa camperola) sí que foren escrites per a orquestra de cordes el 1895, en aquesta ocasió el mateix any Grieg les va transcriure per a piano. La primera melodia en si mateixa ja és autosuficient, la seva línia clara i expressiva conté tot el gust i caràcter del folklore nòrdic, tota l'orquestra gaudirà de la seva bellesa i flexibilitat. Les dues següents tenen un caràcter molt camperol, la recollida del ramat amb el paisatge imponent de fons, i la dansa dels camperols que juguen amb els seus violins i ballen feliços.

“La música para cuerdas de Grieg”

Carles Ponseti Verdaguer

El mar Báltico conecta con el mar de Noruega en su salida hacia el océano Atlántico. La vasta zona al norte tiene la denominación de Escandinavia (Finlandia, Suecia, Noruega, Laponia, Dinamarca) con unas peculiaridades marcadas entre otras por su luz, sus estaciones, su clima y una historia y lenguas con mucho en común. Musicalmente hablando, esta cultura ha ocupado un modesto espacio en la historia de la música occidental hasta finales del siglo XIX. Esto sin embargo, no quiere decir que no tenga un importante patrimonio musical autóctono, su música popular, sus lenguas y tradiciones son muy importantes. Sabemos que actualmente están desapareciendo lenguas que ya no se hablan y que estos países están haciendo un esfuerzo para promocionar y conservar sus valores y sus artistas.

Será con el denominado "Nacionalismo", a finales del romanticismo, cuando sus compositores encuentren su propio estilo y lenguaje. Hasta ese momento, la influencia y preponderancia germánica habían sido el modelo creativo que dominaba el panorama artístico, especialmente en el romanticismo.

Edward Grieg, nacido en Bergen (Noruega), fue un niño prodigio en la música, con quince años fue a estudiar a Leipzig que era un destino casi obligado, Schumann y Mendelssohn entre otros habían dejado allí su impronta (no olvidemos a J S Bach), el conservatorio y la vida musical proporcionaban, a su vez, una fuente de aprendizaje muy interesante. Así Grieg asimiló de manera brillante su etapa de estudiante. Después se trasladó a Copenhague y estableció una relación con Hans Christian Andersen y Rikard Nordraak. Fue gracias a la influencia de Rikard que Grieg centró su interés en las raíces del folclore escandinavo, que sería la inspiración de su música. El lirismo más refinado y las armonías más exquisitas entraron al servicio de una pluma que bebía de las raíces de su país. Melodías y ritmos surgidos de los fiordos noruegos, sonoridades que magistralmente Grieg supo captar y transferir a sus composiciones. La voz, el piano y los instrumentos de cuerda fueron los medios más utilizados. Grieg encontró en la pequeña forma su expresión más pura. Curiosamente sus obras más conocidas son de las pocas

obras de gran formato de su extenso catálogo: el concierto para piano y Peer Gynt.

En 1884 se celebró el bicentenario del nacimiento del escritor escandinavo Ludvig Holberg (1684-1754). Holberg fue la figura capital en la cultura escandinava y fue conocido como el "Molière del norte". Grieg contribuyó (por encargo) a esta celebración con la composición de una cantata de la que no quedó satisfecho y la descartó. Entonces compuso una suite para piano con danzas del tiempo de Holberg, es decir con la forma barroca (Holberg fue contemporáneo de Bach y Handel) y con el espíritu romántico de su época. La obra, de gran éxito, fue el mismo año transcrita para orquesta de cuerdas.

Basada en la obra del dramaturgo y poeta noruego Henrik Ibsen (1828-1906), considerado como el más importante escritor noruego, Peer Gynt, es tal vez la obra más conocida de Grieg, escrita para soprano, coro y orquesta, esta música incidental narra las peripecias de un personaje bastante estridente a la manera de un "Don Juan" seductor, aventurero, intrigante y fantasioso. La obra consta de 23 movimientos y fue estrenada en 1876. Más tarde Grieg hizo una versión puramente orquestal y publicó dos suites que se han hecho muy famosas y forman parte del gran repertorio de las orquestas. La "Danza de Anitra" es la tercera parte de la primera suite. Como música incidental se centra en el baile que realiza Anitra (hija de un comerciante africano) lleno de sensualidad y refinamiento erótico. El tratamiento de las cuerdas con sordina y pizzicato crea una atmósfera llena de sensaciones y casi visualiza los pasos de la bailarina.

De una copiosa producción pianística Grieg Escogió y tradujo al lenguaje de las cuerdas algunas de sus obras más apreciadas y reconocidas. La "nueva" dimensión sonora que proporcionan las cuerdas a su música es muy característica y la podemos reconocer fácilmente. Las melodías op. 34, op. 53 y op. 68 son un ejemplo de obras escritas para piano y luego transcritas para orquesta por el propio compositor.

Las dos melodías elegíacas op. 34 datan de 1881 y son transcripciones de las canciones op. 33 números 3 y 2 con textos de A. O. Vinje, la primera titulada Hjertesår (El corazón herido) y la segunda Våren (Primavera). De arrebatadas podemos calificar estas melodías, como música descriptiva que son, sus títulos evocan las atmósferas por las que transcurrirá el discurso sonoro.

Las dos melodías op. 53 datan del 1891, la primera Norsk (Noruega) es la transcripción de la canción Fyremål (La meta) op. 33 n° 2 con letra de A. O. Vinje, y la segunda Det forste mode (El primer encuentro) op. 21 núm. 1 con un poema de Björnsterne Björnson. La primera nos sugiere un baile al modo nórdico y la segunda una candida reflexión sonora de las primeras sensaciones amorosas.

Las "Piezas Líricas" op. 68 son una colección de piezas escritas para piano en 1898, la número 5 titulada Bådnlåt

(Canción de cuna) fue orquestada el mismo año. Como el nombre indica es una tierna exposición de una melodía que va pasando por diferentes tesituras y colores hasta encontrar un clima de recogimiento.

Las dos melodías nórdicas op. 63 "I folktonestil" (En estilo popular) y Kulok og Stabbelåten (Llamada al rebaño / danza campesina) sí fueron escritas para orquesta de cuerdas en 1895, en esta ocasión el mismo año Grieg las transcribió para piano. La primera melodía en sí misma ya es autosuficiente, su línea clara y expresiva contiene todo el sabor y carácter del folclore nórdico, toda la orquesta disfrutará de su belleza y flexibilidad. Las dos siguientes tienen un carácter muy campesino, la recogida del ganado con el paisaje imponente de fondo, y la danza de los campesinos que juegan con sus violines y bailan felices.

DURENDESA®
ASESORES INMOBILIARIOS

Fundació per al
Conservatori Superior
de Música i Dansa de les Illes Balears

www.fundaciostudiumaureum.cat
email: info@fundaciostudiumaureum.cat